

ADRODDIAD GWE AR Y BROSES GENEDLAETHOL AR GYFER CATEGOREIDDIO (RHAGFYR 2018)

Hyfforddiant ar gyfer Categorioreiddio Cenedlaethol

- Darparodd yr Uwch Arweinwyr Cynradd ac Uwchradd hyfforddiant i ddiweddarau'r Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant (YCG) yn ystod tymor yr hydref 2018, gan ddefnyddio'r ddogfen ganllaw ddiweddaraf.
- Mynychodd pob YCG newydd hyfforddiant gyda'r Uwch Arweinydd Cynradd neu Uwchradd a, lle bo'n briodol, cawsant sesiwn 1:1 gydag Arweinwyr Craidd.
- Cafodd Penaethiaid eu briffio'n briodol ar Gategorioreiddio Cenedlaethol mewn Fforymau Strategol i Benaethiaid.
- Rhannwyd yr holl ddogfennau perthnasol ar Gategorioreiddio Cenedlaethol â Chyfarwyddwyr Awdurdodau Lleol, Penaethiaid ac YCG drwy'r bwletin wythnosol a gwefan GWE.

Categorioreiddio Cenedlaethol - Ymweliadau ag Ysgolion

- Mae'r broses gategorioreiddio yn un barhaus drwy gydol tymor y gwanwyn, yr haf a'r hydref. Cwblhawyd drafft cyntaf adroddiadau gategorioreiddio erbyn diwedd tymor yr haf.
- Rhannwyd arweiniad clir a thempledi enghreifftiol â phob YCG. Cyn llunio'r adroddiadau, ymgorfforwyd data perfformiad ar gyfer ysgolion uwchradd yn unig yn yr adroddiadau gan y Rheolwr Data. Roedd hyn yn sicrhau gwell cysondeb yn yr adroddiadau ar draws y rhanbarth.
- Cwblhawyd bron pob ymweliad gategorioreiddio erbyn 20 Tachwedd 2018, sef y terfyn amser y cytunwyd arno.
- Cwblhawyd gategorioreiddio yn fanwl gywir a grymus. Cwblhawyd ffurflenni F2 ar gyfer adroddiadau SA yn unol â'r canllawiau. Gofalodd yr Arweinwyr Craidd y sicrhawyd ansawdd pob adroddiad, a'u bod yn eu drafft terfynol erbyn dydd Mawrth 20 Tachwedd 2018. Roedd Uwch Arweinwyr a Chyfarwyddwr Cynorthwyol hefyd yn samplu adroddiadau, yn ôl yr arfer.
- Cwblhawyd ymweliadau gategorioreiddio ar y cyd (F3) gan yr Arweinwyr Craidd mewn sampl o ysgolion ym mhob ALI erbyn 20 Tachwedd, yn unol â'r arweiniad.
- Cyfarfu Uwch Arweinwyr a Chyfarwyddwr Cynorthwyol am ddiwrnod cyfan i sicrhau ansawdd yr adroddiadau gategorioreiddio ymhellach.
- Defnyddiodd pob YCG sylfaen dystiolaeth briodol i ddod i farn fanwl gywir a gwybodus ar gategorioreiddio.

Ansawdd Adroddiadau Categorioreiddio Cenedlaethol a Phrosesau Sicrhau Ansawdd

- Fe wnaeth Arweinwyr Craidd sicrhau ansawdd o leiaf y tri adroddiad gategorioreiddio cyntaf gan bob YCG, a chwblhau'r ffurflen F2 berthnasol. Fe wnaeth y broses sicrhau ansawdd hon wella ansawdd adroddiadau pellach bron pob YCG, ac roedd sicrhau ansawdd 3 adroddiad yn ddigonol i ddangos gategorioreiddio cadarn. Rhoddwyd adborth gan ddefnyddio 'track changes'.

- Edrychodd Uwch Arweinwyr a Chyfarwyddwr Cynorthwyol hefyd ar hapsampl o adroddiadau categoreiddio. Roedd hyn yn sicrhau cysondeb mewn adroddiadau categoreiddio ar draws y rhanbarth.
- Ble cynhaliwyd ymweliadau ar y cyd rhwng yr arweinwyr craidd ac YCG, craffwyd ar ystod eang o dystiolaeth ym mhob ysgol, a daethpwyd i farn fanwl gywir. Mae sylwebaethau da ar yr holl ffurflenni F3 a gwblhawyd, sy'n adlewyrchu prosesau a gweithdrefnau trylwyr, yn unol ag Arweiniad Cenedlaethol.
- Ble roedd peth anghytuno ar y dechrau rhwng Penaethiaid ac YCG ynghylch categorïau cymorth, bu ymweliadau ar y cyd gyda'r Arweinwyr Craidd a'r YCG yn llwyddiannus o ran dod i gytundeb ar gatedoreiddio, a hynny cyn y bwrdd cymedroli rhanbarthol. Siaradodd yr Uwch Arweinwyr â Phenaeithiaid hefyd mewn rhai achosion (ychydig iawn).
- Trafodir categoreiddio gydol y flwyddyn â chynrychiolwyr AauLI yn y Byrddau Ansawdd Sirol a gynhelir bob pythefnos.

Cymedroli Rhanbarthol

- Enwebodd y Rheolwr Gyfarwyddwr y Cyfarwyddwr Cynorthwyol i weithredu fel y Cymedrolwr Arweiniol Rhanbarthol (CARh).
- Roedd y Bwrdd Cymedroli Rhanbarthol yn cynnwys y CARh a'r Arweinwyr Cynradd ac Uwchradd, a oedd yn goruchwyllo'r gwaith gyda phob awdurdod lleol, cynrychiolydd o'r rhanbarth a enwebwyd gan y Cyfarwyddwr Arweiniol a 2 Bennaeth a oedd yn cynrychioli ysgolion cynradd, arbennig ac uwchradd (cyfrwng Cymraeg/Saesneg a Ffydd). Roedd gan bob aelod o'r bwrdd y sgiliau a'r wybodaeth briodol ac wedi paratoi'n addas.
- Ymunodd CARh ERW â'r Bwrdd Cymedroli.
- Detholwyd 35 o ysgolion (sampl >5%) ar draws y chwe awdurdod lleol ar gyfer Cymedroli Rhanbarthol - cynyddwyd nifer yr ysgolion uwchradd eleni fel y cytunwyd yn y Bwrdd Ansawdd a Safoni Cenedlaethol (19 cynradd, 1 arbennig a 15 uwchradd). Roedd y rhain yn cynnwys ysgolion sy'n cynrychioli bob un o'r pedair farn am y gallu i wella, pob un o'r categorïau cymorth ac ysgolion ble rhoddwyd ystyriaeth i fwy nag un categori cymorth.
- Ni chyflwynwyd yr un ffurflen apelio F1
- Cafwyd trafodaeth gadarn yn ystod cymedroli. Fodd bynnag, ni newidiwyd yr un categoreiddio ar Gam 2 na Cham 3. Nodwyd yr holl sylwadau perthnasol ar y broses gatedoreiddio ac ansawdd yr adroddiadau ar y ffurflen F4 i bob ysgol.
- Cwblhawyd ffurflen F5, sy'n crynhoi canfyddiadau cymedroli rhanbarthol.
- Roedd ansawdd yr adroddiadau categoreiddio yn gyffredinol dda - cofnodwyd rhai mân bwyntiau ar gyfer gwelliant, i'w rhannu ag YCG unigol.

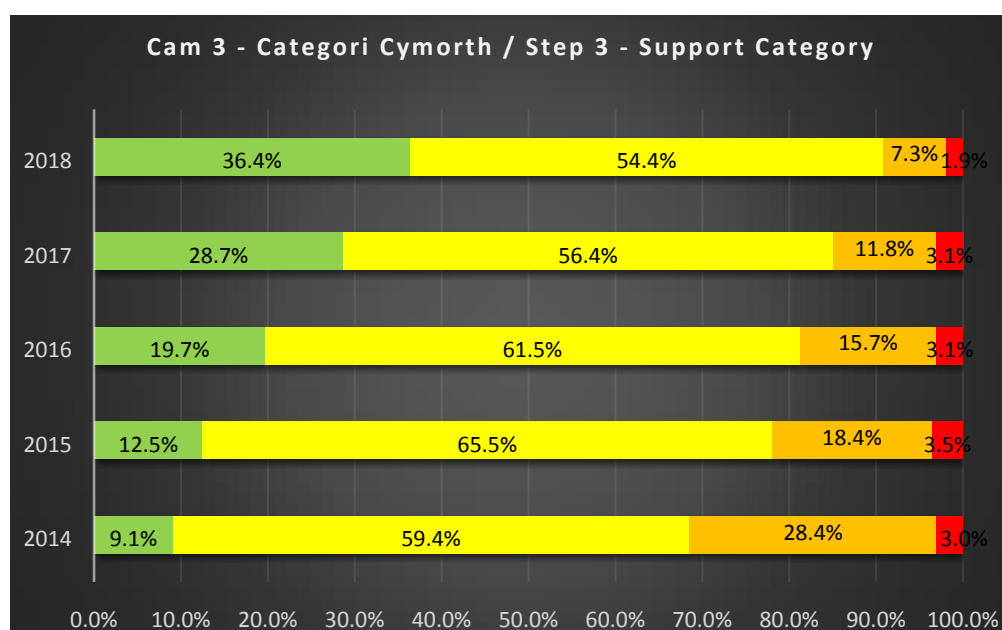
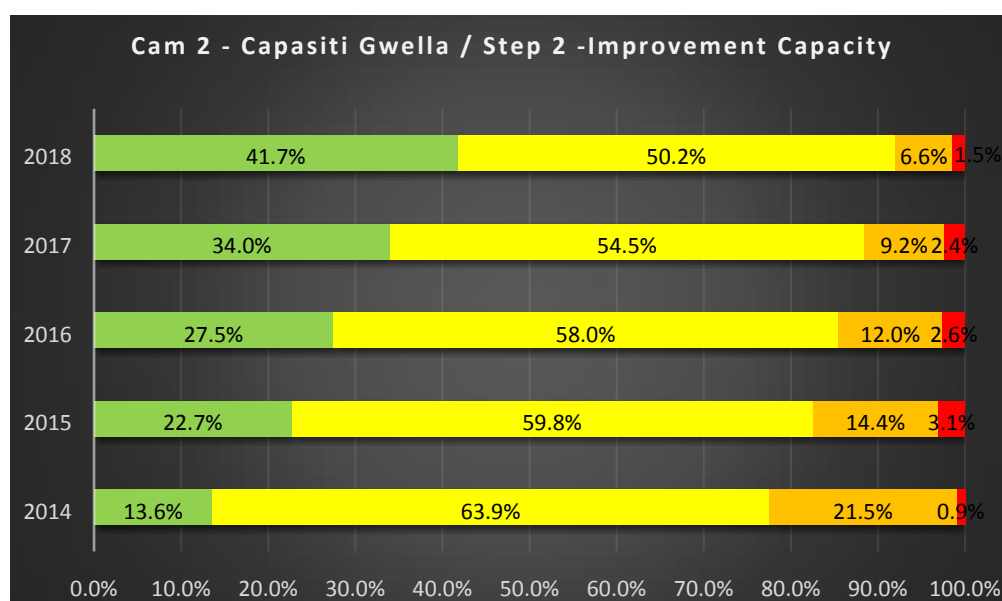
Trosolwg o Gategoreiddio ALI a Rhanbarthol (ac eithrio UauCD)

Dadansoddir y categorieiddio yn llawn a'r grynodedb rhanbarthol isod.

Pob ysgol

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorieiddio fel Gradd C a D yng Ngham 2 wedi parhau i ostwng, o 14.6% yn 16/17, 11.6% yn 17/18 i 8.0% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorieiddio fel D wedi gostwng, o 2.4% yn 17/18 i 1.5% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorieiddio fel Gradd A wedi codi, o 27.5% yn 16/17, 34.0% yn 17/18 i 41.7% yn 18/19.

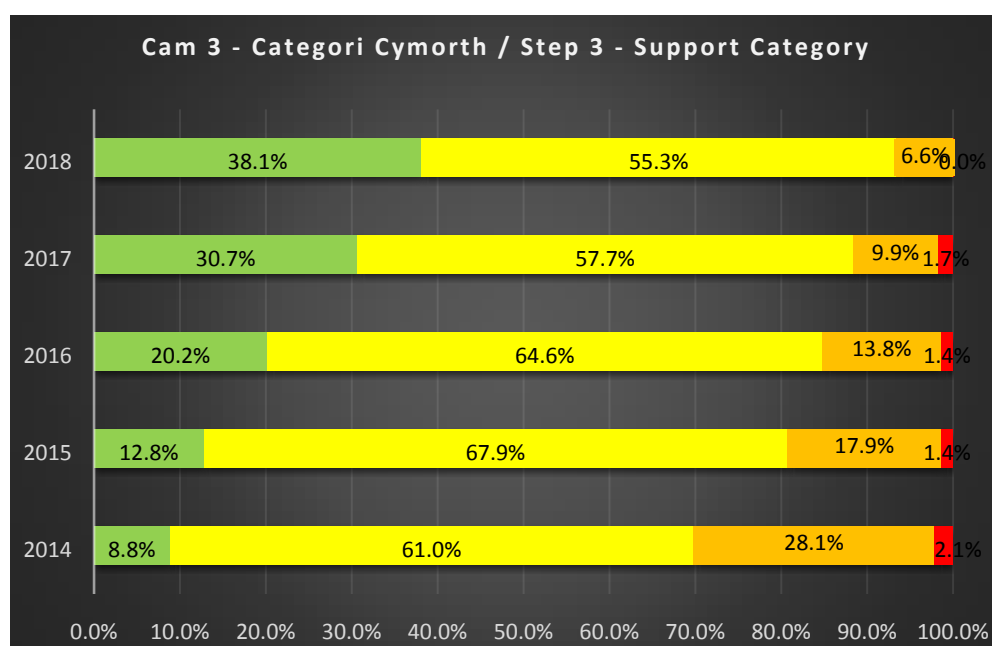
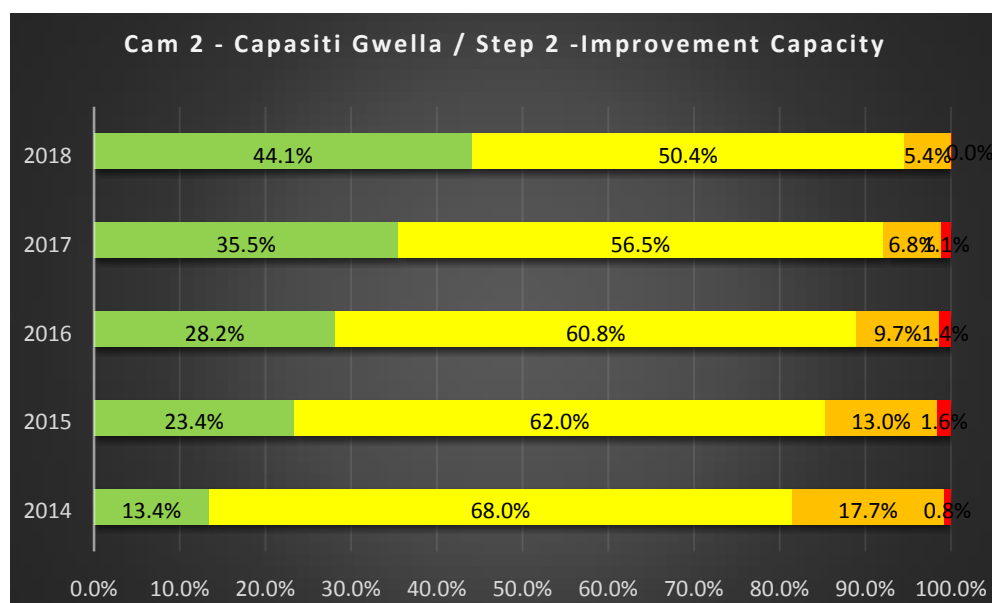
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorieiddio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 eto wedi gostwng, o 18.8% yn 16/17, 14.9% yn 17/18 i 9.2% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorieiddio yn goch wedi gostwng, o 3.1% yn 17/18 i 1.9% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorieiddio fel gwyrdd wedi parhau i godi, o 19.7% yn 16/17 i 36.4% yn 18/19.

Cynradd

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio fel Gradd C a D yng Ngham 2 wedi parhau i ostwng, o 11.0% yn 16/17, 8.0% yn 17/18 i 5.4% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio fel D wedi gostwng, o 1.4% yn 16/17 i 0% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio fel Gradd A wedi codi'n sylweddol, o 28.2% yn 16/17, 35.5% yn 17/18 i 44.1% yn 18/19.

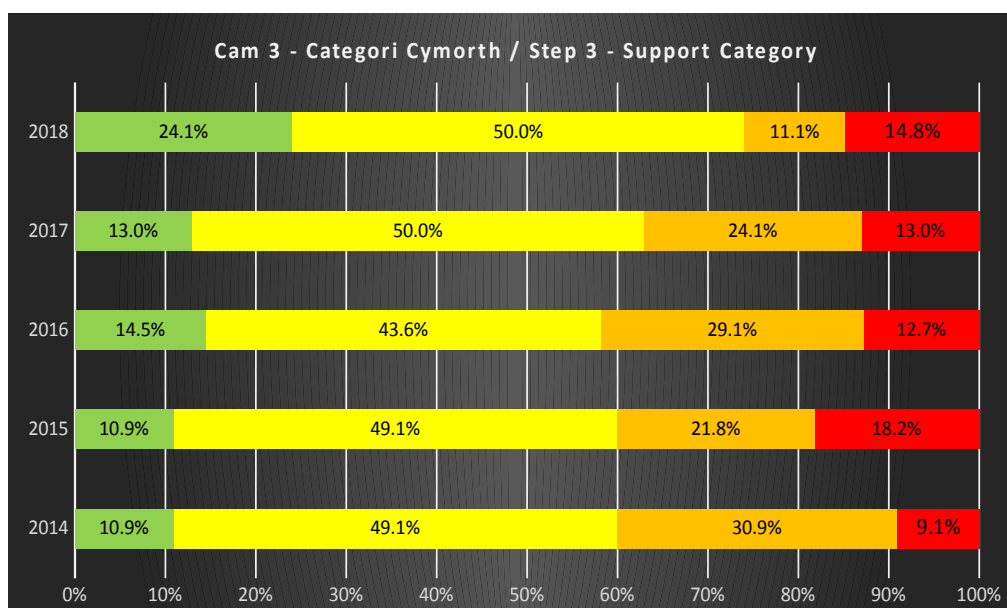
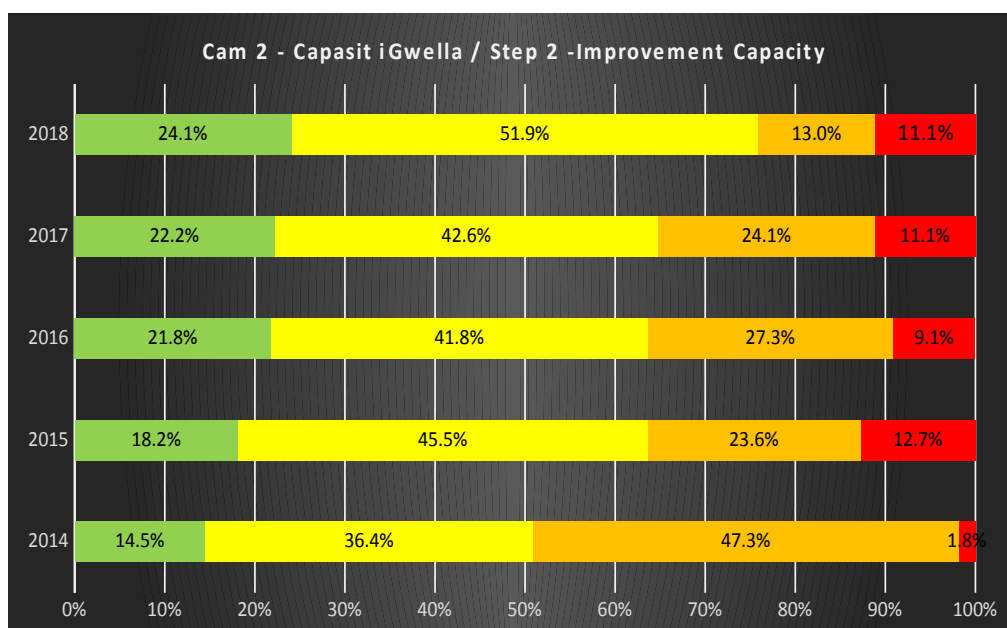
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 eto wedi gostwng, o 15.2% yn 16/17, 11.6% yn 17/18 i 6.6% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio yn goch wedi gostwng, o 1.7% yn 17/18 i 0.0% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio yn wyrdd wedi codi'n sylweddol, o 20.2% yn 16/17, 30.7% yn 17/18 i 38.1% yn 18/19.

Uwchradd

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio fel Gradd C a D yng Ngham 2 wedi gostwng, o 36.4% yn 16/17, 35.2% yn 17/18 i 24.1% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio fel D wedi aros yn eithaf cyson, 9.1% yn 16/17 (5 ysgol), 11.1% (6 ysgol) yn 17/18 a 11.1% (6 ysgol) yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio fel Gradd A wedi codi, o 21.8% yn 16/17 i 24.1% yn 18/19.

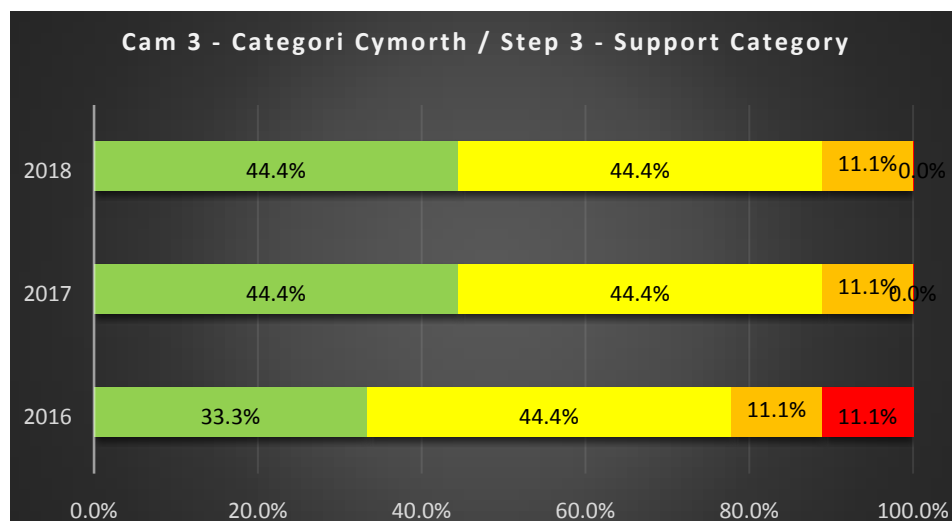
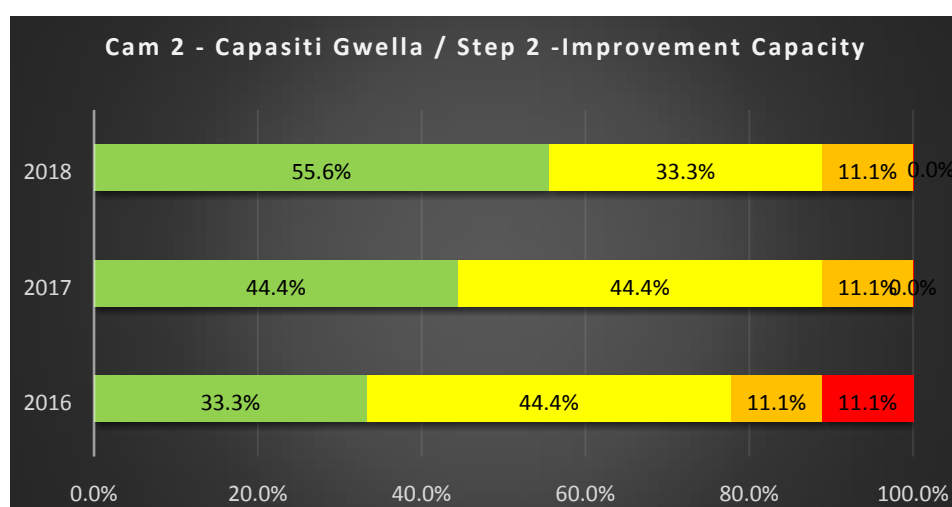
Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 wedi gostwng, o 37.0% yn 17/18 i 25.9% yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio yn goch wedi codi fymryn, o 13.0% yn 17/18 (7 ysgol) i 14.8% yn 18/19 (8 ysgol). Mae'r ganran sydd wedi'u categorio yn wyrdd wedi codi'n sylweddol, o 13.0% (7 ysgol) yn 17/18 i 24.1% (13 ysgol) yn 18/19.

Arbennig

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio fel Gradd C a D yng Ngham 2 yn aros yr un fath, 11.1% (1 ysgol) ar ôl gostwng o 22.2% (2 ysgol) yn 2016-17. Ni chafodd yr un ysgol arbennig ei chategorio fel Gradd D yn 17/18 nac yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio fel Gradd A wedi parhau i godi, o 33.3% (3 ysgol) yn 16/17 i 44.4% (4 ysgol) yn 17/18 i 55.6% (5 ysgol) yn 18/19.

Mae canran yr ysgolion sydd wedi'u categorio yn goch neu'n felyngoch yng Ngham 3 yn aros yr un fath, ar 11.1%, ar ôl gostwng o 22.2% (2 ysgol) yn 16/17. Ni chafodd yr un ysgol arbennig ei chategorio yn goch yn 17/18 nac yn 18/19. Mae'r ganran sydd wedi'u categorio yn wyrdd yn aros yr un fath, ar 44.4% (4 ysgol), ar ôl codi o 33.3% (3 ysgol) yn 16/17.

Data trawsweledol Cam 2 a Cham 3

Yn y rhan fwyaf o achosion, mae cydberthynas uniongyrchol rhwng Cam 2 a Cham 3 (92.9%). Yn y lleiafrif o achosion (29 ysgol, neu 7.1%) mae sail resymegol glir ar gyfer capasiti uwch ar Gam 2, er enghraifft, B Melyngoch. Ni roddwyd barn is ar gapasiti Cam 2 i'r un ysgol, er enghraifft, C Melyn.

Ysgolion mewn Categori Statudol Estyn ar hyn o bryd

Cafodd bob ysgol sy'n mynd i gategori statudol Estyn eu categoreiddio fel D Coch, a'u hadolygu yn dilyn cynnydd, fel y nodir yn yr arweiniad.

*'O dan amgylchiadau arferol, ni ddylai gallu ysgol y mae angen gwelliant sylweddol **neu fesurau arbennig arni fel arfer fod yn uwch na D a dylid pennu categori cymorth coch iddi i ddechrau. Wrth i ysgol ymdrin â'r argymhellion o'i harolygiad, dylid pwysu a mesur tystiolaeth am ei chynnydd yn ofalus a chymhwyso barn broffesiynol wrth adolygu categori cymorth yr ysgol.'***

Ar hyn o bryd (mis Rhagfyr 2018), mae 8 ysgol mewn categori statudol Estyn (o'i gymharu â 12 yn 2017-18):

- 4 ysgol gynradd (4 ysgol sy'n C Melyngoch ac sydd wedi gwneud cynnydd da dros 12 mis neu fwy ar ôl eu hadolygu o D Coch yn 2017-18).
- 4 ysgol uwchradd (3 ysgol D Coch, 1 ysgol C Melyngoch)

Mae sail resymegol glir i adolygu a newid y categori cymorth ar sail cynnydd yn erbyn argymhellion a pherfformiad diwedd cyfnod allweddol (ystyrir hefyd ers pa bryd y bu'r ysgol mewn categori).

Y broses categoreiddio yn GwE

Cryfderau

- Cydberthynas dda rhwng y broses categoreiddio a chanfyddiadau Estyn.
- Prosesau cadarn a chyson mewn lle
- Mae gwell cysondeb ar draws y rhanbarth ac mae adroddiadau YCG o safon dda yn gyffredinol.
- Mae YCG yn adnabod eu hysgolion yn dda, ac mae ysgolion wedi'u categoreiddio yn fanwl gywir a chadarn.

Agweddau i'w datblygu

- Parhau i weithio'n agos gyda'r Grwp Ansawdd a Safonau er sicrhau yr hysbysir yr holl randdeiliaid am unrhyw newidiadau mewn Categoreiddio Cenedlaethol.
- Datblygu ymhellach gweithio trawsranbarthol er mwyn symud ymlaen a sicrhau cysondeb cenedlaethol yn y broses.
- Cynnwys YCG ymhellach mewn asesu cymheiriaid yn y broses sicrhau ansawdd.